

Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Toezicht- en naleeftekorten bij de IPPC branche intensieve veehouderij

Onderzoek naar luchtwassystemen en het
effect op de ammoniakemissie

Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Toezicht- en naleeftekorten bij de IPPC branche intensieve veehouderij

Onderzoek naar luchtwassystemen en het effect op de ammoniakemissie

Datum 29 juli 2012

Colofon

Inspectie Leefomgeving en Transport

Domein Risicovolle Bedrijven
Nieuwe Uitleg 1 Den Haag

088 489 00 00

Postbus 16191
2500 BD Den Haag

www.ilent.nl

Inhoud

Samenvatting	4
1 Inleiding	6
1.1 Aanleiding en doelstelling	6
1.2 Leeswijzer	6
2 Onderzoeksopzet	7
2.1 Doelgroepenanalyse en steekproef	7
2.2 Werkwijze en toetsingskader	8
3 Bevindingen	10
3.1 Aantal IPPC-bedrijven met luchtwassystemen	10
3.2 Toezicht door bevoegd gezag	10
3.3 Geconstateerde naleeftekorten	11
3.4 Effecten van naleef- en toezichttekorten bij luchtwassystemen in de intensieve veehouderij	12
4 Conclusies	13
5 Beschouwing	14
Juridisch kader	16

Samenvatting

De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) heeft representatief onderzoek gedaan naar de uitvoering van en het toezicht op luchtwassystemen bij intensieve veehouderijen. Eind 2011 – begin 2012 zijn de dossiers van 143 bedrijven onderzocht bij 59 gemeenten. Op grond van de resultaten stelt de inspectie:

- dat sprake is van een groot toezicht- en naleeftekort,
- dat Nederland voor dit onderdeel niet voldoet aan de IPPC-richtlijn en
- dat Nederland zijn emissieplafond voor ammoniak wellicht op termijn overschrijdt.

Luchtwassystemen zijn erkende 'best bestaande technieken' (BBT) die ammoniakemissies met 70 tot 95% terug kunnen dringen. Met deze luchtwassystemen kunnen intensieve veehouderijen aan de ammoniaknormen van de Europese milieurichtlijn voor bedrijven (Integrated Pollution Prevention and Control, IPPC) voldoen. In Nederland vallen 1.979 intensieve veehouderijen verspreid over 200 gemeenten en provincies onder deze richtlijn. Tezamen veroorzaken deze bedrijven 58% van de nationale ammoniakemissie. Bij een juiste uitvoering van deze BBT door bevoegd gezag en betrokken bedrijven, kan Nederland voldoen aan zijn nationale emissieplafond (NEC of National Emission Ceiling) voor ammoniak.

Onderzoek

De steekproef omvatte 59 Wabo-instanties (gemeenten) met 749 intensieve veehouderijen (IPPC). Bij 36% van deze bedrijven (272) schreef het bevoegd gezag een luchtwassysteem voor. De betrokken overheden rapporteren echter dat bij de helft van de veehouderijen de installatie daadwerkelijk gebouwd en in bedrijf is. Op grond van deze informatie heeft de ILT de Wabo-dossier van 143 IPPC bedrijven nader onderzocht. Uit de bevindingen blijkt dat:

- bij 41 van de 143 onderzochte bedrijven is sprake van adequaat toezicht;
- bij 56 bedrijven is sprake van onvolledig toezicht;
- bij 46 bedrijven is geen toezicht uitgevoerd;
- bij de 97 gecontroleerde bedrijven zijn bij 70 bedrijven overtredingen geconstateerd en bij 58 bedrijven is handhavend opgetreden door het bevoegd gezag.

De vermoedelijke reden voor toezicht- en naleeftekort zijn een kennisachterstand bij zowel de ondernemers als de toezichthouders.

Emissieplafond

Vanwege het toezicht- en naleeftekort voldoet Nederland mogelijk op termijn niet aan de NEC-doelstelling voor ammoniak, eventueel met 'in gebreke' stelling tot gevolg. De werkelijke afname van de ammoniakuitstoot via luchtwassystemen in de intensieve veehouderij, ligt veel lager dan de berekende reductie. Omdat luchtwassystemen in de toekomst vaker voorgeschreven zullen worden, zal dit verschil tussen werkelijke en berekende afname van ammoniakemissies groeien als er geen maatregelen worden genomen.

Bovendien leggen andere agrarische sectoren een groter beslag op het resterende volume van het ammoniak NEC-plafond, waarmee het risico op overschrijding verder toeneemt.

Vervolg

De ILT vindt dat de naleving van en het toezicht op de toepassing van luchtwassystemen in de intensieve veehouderij moet verbeteren. De resultaten van dit onderzoek worden onder de aandacht gebracht van alle betrokken partijen; de intensieve veehouderij en het bevoegd gezag.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

De uitstoot van ammoniak (NH_3) is een belangrijk milieuprobleem in Nederland. De landbouw is verantwoordelijk voor ongeveer 90% van de totale ammoniakemissies in Nederland¹. Binnen de landbouw zorgt de intensieve veehouderij voor circa 58% van de emissies van ammoniak.

In Europees verband is afgesproken om de uitstoot van ammoniak te beperken. Dit resulteerde in 2001 in de vaststelling van een emissieplafond (een zogenaamd "National Emission Ceiling", NEC-plafond) voor ammoniak, waar elke lidstaat aan gehouden is. Voor Nederland is dit 128 kton per jaar.

Daarnaast reguleert de zogenaamde Europese IPPC-richtlijn (Integrated Pollution Prevention and Control) welke best bestaande technieken (BBT) toegepast moeten worden om de luchtemissies van onder meer de grote veehouderijen te reduceren.

Eén van de emissiereducerende BBT technieken betreft een luchtwassysteem om de uitstoot van ammoniak en/of fijn stof te verminderen. In Nederland vindt de IPPC-richtlijn zijn doorwerking in de omgevingsvergunningen gebaseerd op de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Op basis van een in 2009 uitgevoerd onderzoek in Noord-Brabant bij intensieve veehouderijbedrijven is onder meer vastgesteld dat er ernstige toezicht- en naleeftekorten zijn bij de toepassing van luchtwassystemen². De onderzoeksresultaten waren mede aanleiding om een landelijk onderzoek uit te voeren.

In de periode eind 2011 – begin 2012 heeft de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) een landelijke toezichtactie uitgevoerd gericht op de intensieve veehouderijen waarop de IPPC-richtlijn van kracht is. In het onderzoek van de toezichtdossiers over deze intensieve veehouderijen is getoetst of de controle op de goede werking van de luchtwassystemen volgens het Wabo-dossier goed uitgevoerd wordt en of er sprake is van naleeftekorten.

Uit de geconstateerde naleeftekorten heeft het RIVM een berekening uitgevoerd om te toetsen of de naleeftekorten bij luchtwassystemen op landelijke schaal leiden tot mogelijke overschrijding van het NEC-plafond voor ammoniak.

Als Nederland onvoldoende zorgt voor naleving van de Europese regelgeving (waaronder het NEC-plafond voor ammoniak en de voorgeschreven emissiereducerende maatregelen op grond van de IPPC-richtlijn) dreigen EU-sancties voor de lidstaat Nederland.

1.2 Leeswijzer

De onderzoeksopzet met doelgroepanalyse en werkwijze staan beschreven in hoofdstuk 2. Hoofdstuk 3 vermeldt de bevindingen en in hoofdstuk 4 zijn conclusies opgenomen. Hoofdstuk 5 geeft een beschouwing. In de bijlage wordt ingegaan op de meest relevante wet- en regelgeving.

¹ CBS 2011; Huisvesting van varkens en pluimvee; betreft 58% ammoniakemissie uit dierenverblijven

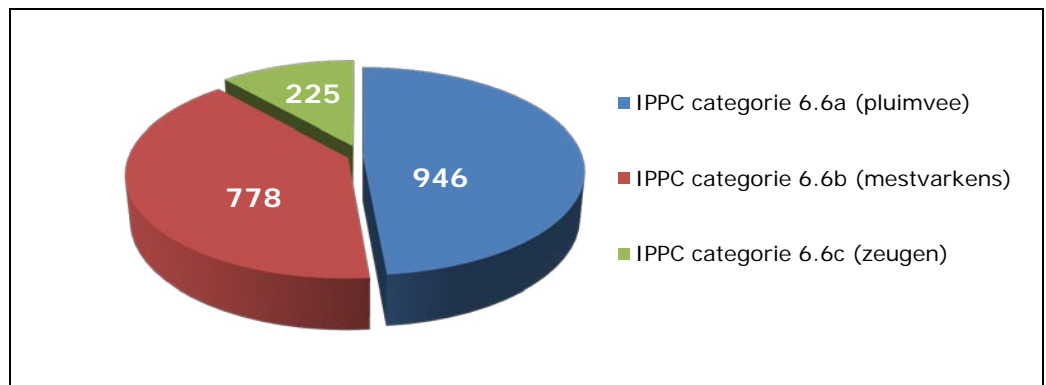
² Evaluatie Project luchtwassers 2009, Handhavingssamenwerking Noord-Brabant, 2 maart 2010

2 Onderzoeksopzet

2.1 Doelgroepenanalyse en steekproef

In Nederland zijn 1.979 intensieve veehouderijbedrijven gevestigd, die vallen onder de IPPC richtlijn³.

De landelijke verdeling van deze bedrijven is opgenomen in onderstaand figuur.

Figuur 1: Landelijke verdeling aantallen IPPC-bedrijven per categorie 6.6

De toezichtactie van de ILT was gericht op luchtwassystemen bij deze groep IPPC-veehouderijen. Deze groep bedrijven levert, gezien het groot aantal dieren (circa 3,5 miljoen varkens en zeugen en 40 miljoen pluimvee)⁴ een omvangrijke bijdrage aan de nationale ammoniakemissie. De installatie van een luchtwassysteem is de BBT-maatregel met het grootste effect op de ammoniakemissie. Een luchtwassysteem reduceert de ammoniakuitstoot met 70 tot 95%.

Deze IPPC-bedrijven vallen onder het Wabo bevoegd gezag van meer dan 200 verschillende overheden (gemeenten en provincies). Voor de toezichtactie zijn 59 bevoegde Wabo-instanties geselecteerd voor een representatieve landelijke steekproef. Het aantal bevoegde gezagen uit de steekproef is aselekt verdeeld over alle provincies met uitzondering van Noord-Brabant. Zoals ook al eerder aangehaald, is in de provincie Noord-Brabant het functioneren van luchtwassystemen bij intensieve veehouderijen reeds in 2009 onderzocht.

In tabel 1 (zie pagina 8) is een overzicht opgenomen van de verdeling van het aantal IPPC-veehouderijen (categorie 6.6) per bevoegd gezag en de omvang van de landelijke steekproef (zonder Noord-Brabant)⁵.

³ IPPC categorie 6.6, installaties voor intensieve pluimvee of varkenshouderij, zoals opgenomen in de landelijke IPPC database (gegevens juni 2011).

⁴ CBS 2011; Huisvesting van varkens en pluimvee

⁵ Gegevens uit landelijke IPPC database (juni 2011)

Verdeling IPPC bedrijven categorie 6.6			Steekproef		
Categorie	Aantal	IPPC bedrijven	Gecontroleerd bevoegd gezag	Bedrijven per bevoegd gezag	Onderzochte bedrijven
Bevoegd gezag met minder dan 5 IPPC-bedrijven	84	205	16	3	48
Bevoegd gezag met 6 tot 25 IPPC-bedrijven	51	513	36	5	180
Bevoegd gezag met meer dan 25 IPPC-bedrijven	11	484	7	10	70
Totaal	146	1.202	59	-	298

Tabel 1 : Verdeling aantal IPPC-bedrijven categorie 6.6 per bevoegd gezag en omvang landelijke steekproef (zonder Noord-Brabant) ⁶

2.2 Werkwijze en toetsingskader

Bij het geselecteerde Wabo bevoegd gezag is een interview gehouden en zijn één of meerdere dossieronderzoek(en) uitgevoerd. Vervolgens is geïnventariseerd hoeveel IPPC veehouderijen beschikken over een Wabo vergunning waarin luchtwassystemen zijn voorgeschreven. Als onderzoeksperiode voor het dossieronderzoek is per IPPC veehouderij de periode gehanteerd vanaf verlening van de meest recente Wabo vergunning waarin een luchtwassysteem is voorgeschreven en het toezicht daarop.

Centraal in deze toezichtactie stond de vraag of er sprake was van:

- adequaat toezicht door het Wabo bevoegd gezag op de aanwezigheid en het functioneren van luchtwassystemen;
- door het bevoegd gezag signaleerde nalevingtekorten bij de onderzochte luchtwassystemen.

Van adequaat toezicht is volgens de ILT sprake als tijdens de Wabo-inspectie door het bevoegd gezag aandacht is geschonken aan de volgende onderwerpen;

- controle tijdens de bouw van het luchtwassysteem;
- opleveringsverklaring (hierin staan de kenmerken en het type en controleparameters);
- de werking van het luchtwassysteem;
- rendementsberekening van het luchtwassysteem;
- monsternamen en analyse van waswater;
- controle urenteller van het luchtwassysteem;
- elektriciteitsverbruik van het luchtwassysteem;
- controle waterpulsometer voor registratie van spuiwater;
- onderhoudscontrole luchtwassysteem;
- controle logboeken.

⁶ Gegevens uit landelijke IPPC database (juni 2011)

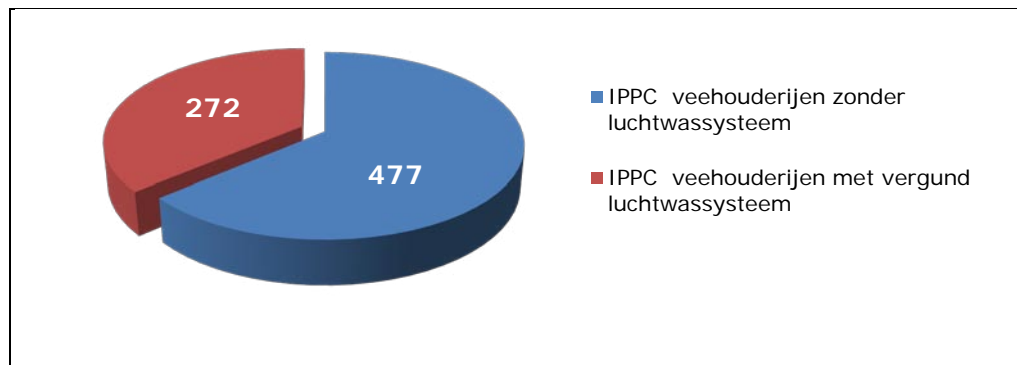
Indien door het bevoegd gezag tekortkomingen van deze onderwerpen zijn geconstateerd is er volgens de ILT sprake van een naleeftekort. Het verloop van het handhavingstraject door het bevoegd gezag is niet onderzocht. Ook de algemene kwaliteit van de omgevingsvergunningen en het toezicht en naleefgedrag van vergunningvoorschriften die niet te maken hebben met luchtwassystemen zijn niet onderzocht.

3 Bevindingen

3.1 Aantal IPPC-bedrijven met luchtwassystemen

Bij de 59 onderzochte Wabo bevoegde instanties vallen 749 intensieve veehouderijen onder de IPPC-regelgeving. Van deze 749 intensieve veehouderijen beschikken 272 bedrijven over een omgevingsvergunning waarin luchtwassystemen zijn voorgeschreven.

In figuur 2 is de verdeling van de vergunde luchtwassystemen weergegeven⁷.

Figuur 2: Verdeling aantal vergunde luchtwassystemen bij 749 IPPC-bedrijven

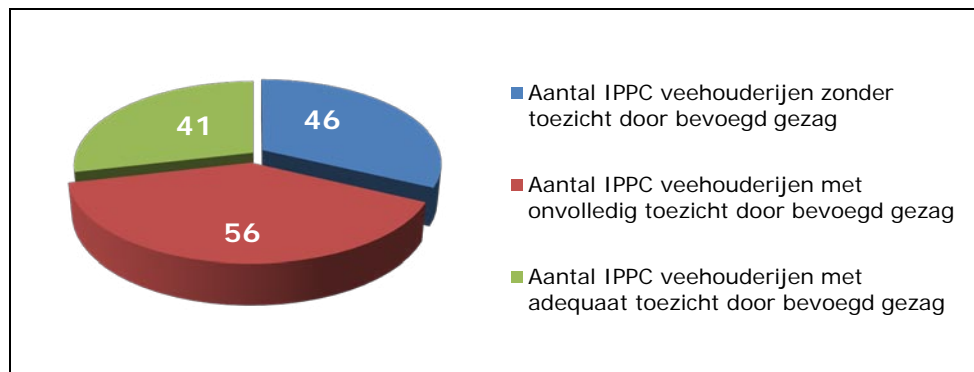
In deze toezichtactie zijn van 143 IPPC-bedrijven met een luchtwassysteem de dossiers onderzocht.

3.2 Toezicht door bevoegd gezag

In de Wabo-dossiers van 97 van de 143 IPPC-bedrijven zijn documenten aangetroffen waaruit kon worden afgeleid dat het bevoegd gezag de werking van het luchtwassysteem bij het betreffende IPPC-bedrijf heeft gecontroleerd.

In 41 van de 97 Wabo-dossiers waren aantoonbaar documenten aanwezig waaruit viel op te maken dat het bevoegd gezag tijdens de milieucontrole bij het betreffende bedrijf adequaat toezicht heeft uitgeoefend op het functioneren van het luchtwassysteem.

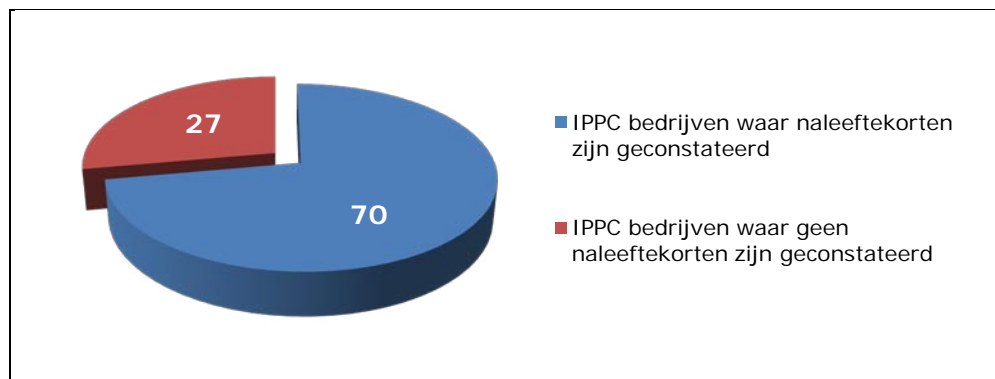
⁷ Luchtwassystemen zijn niet verplicht, maar kunnen in een Wabo-omgevingsvergunning worden voorgeschreven als emissiereducerende techniek voor ammoniak

Figuur 3: Toezicht door bevoegd gezag bij 143 IPPC veehouderijen met luchtwassysteem

3.3 Geconstateerde naleeftekorten

De handhavingdossiers van de 97 IPPC-bedrijven waar het bevoegd gezag aantoonbaar toezicht heeft gehouden zijn beoordeeld op naleeftekorten. Bij 70 van de 97 bedrijven heeft het bevoegd gezag tekortkomingen geconstateerd. Uit de aanwezige gegevens was af te leiden dat de tekortkomingen veelal te maken hadden met het ontbreken van documenten over het juist functioneren van luchtwassysteem.

Figuur 4: Naleeftekorten bij 97 IPPC-veehouderijen met luchtwassystemen

Het bevoegd gezag heeft bij 58 bedrijven handhavend opgetreden. Veelal is een waarschuwingsbrief gezonden met het verzoek de geconstateerde overtreding(en) ongedaan te maken. Het verloop van het handhavingstraject door het bevoegd gezag is niet onderzocht.

3.4 Effecten van naleef- en toezichttekorten bij luchtwassystemen in de intensieve veehouderij

Voor 2010 is door het RIVM een landelijke emissiereductie bij varkensstallen verondersteld van 5 kton, uitgaande van goed functionerende luchtwassystemen⁸. De veronderstelde emissiereductie op de totale ammoniakemissie van de Nederlandse landbouw, is volgens het RIVM, als gevolg van het toenemende aantal luchtwassystemen toegenomen van 3% in 2008 tot 5% in 2010.

De in Noord-Brabant vastgestelde naleeftekorten bij luchtwassers bij intensieve veehouderijbedrijven, leiden mogelijk (indien toegepast op landelijke schaal) tot 2,5 kton extra ammoniakuitstoot in 2010.

De door de ILT vastgestelde toezicht- en naleeftekorten bij luchtwassystemen betekenen in de berekende landelijke ammoniakemissie in een worst-case benadering dat circa 3,75 kton van de landelijke emissiereductie van 5 kton door luchtwassers (circa 75 %) onzeker is. De worst-case benadering houdt in dat indien toezicht op het luchtwassysteem ontbreekt, niet is vastgesteld of het voorgeschreven luchtwassysteem daadwerkelijk aanwezig is en naar behoren functioneert. In dat geval is de beoogde emissiereductie niet meegerekend. In de worst-case benadering is alleen een emissiereductie berekend voor zover vanuit toezicht is gecontroleerd dat het luchtwassysteem aanwezig is en functioneert.

Op basis van het huidige Nederlandse NEC-plafond voor ammoniak mag 128 kton per jaar ammoniak worden geëmitteerd. In 2010 is vastgesteld dat de landelijke NH₃-emissie 122 kton bedraagt en daarmee het plafond niet overschrijdt. De ruimte binnen het NEC-plafond is echter gering. Bij voortdurende van de geconstateerde naleeftekorten, de toename van het aantal luchtwassystemen en de door het RIVM verwachte hogere emissies mestaanwending vanwege het naleeftekort bij de onderwerkplicht en een hogere emissie uit rundveestallen is op termijn een overschrijding van het NEC-plafond niet uitgesloten.

⁸ RIVM Briefrapport 609021121/2012, RIVM 2012

4 Conclusies

Het onderzoek leidt tot de volgende hoofdconclusies. Op hoofdlijn zijn hierbij de onderbouwende bevindingen opgenomen.

1. Er is sprake van een groot toezicht- en naleeftekort bij luchtwassystemen van intensieve veehouderijen, waardoor in Nederland niet voldaan wordt aan de IPPC-richtlijn.
  - Bij 41 van de 143 onderzochte IPPC-bedrijven is sprake van adequaat toezicht (29 %);
  - Bij 56 van de 143 onderzochte IPPC-bedrijven (39%) is sprake van gedeeltelijk (onvolledig) toezicht;
  - bij 46 IPPC-bedrijven is geen toezicht op het luchtwassysteem uitgevoerd (32 %);
  - bij 70 van de 97 gecontroleerde IPPC-bedrijven heeft het bevoegd gezag naleeftekorten (overtredingen) geconstateerd. Bij 58 bedrijven is vervolgens handhavend opgetreden.

2. Mede door het naleeftekort voldoet Nederland mogelijk op termijn niet aan de opgelegde NEC-plafond voor ammoniak.
  - Vanwege het naleeftekort is de werkelijke reductie die door de luchtwassystemen in de intensieve veehouderij gerealiseerd wordt, veel minder dan de theoretische reductie die gehanteerd wordt in de berekening van de nationale emissie;
  - het aandeel luchtwassystemen binnen de intensieve veehouderij neemt op termijn toe waardoor dit effect versterkt wordt;
  - de ruimte tussen het huidige ammoniakplafond en de berekende nationale ammoniakemissie wordt ook door andere ontwikkelingen kleiner.

5 Beschouwing

Het onderzoek van de Inspectie Leefomgeving en Transport toont aan dat er grote landelijke toezichts- en naleeftekorten zijn bij de toepassing van luchtwassystemen in de IPPC branche intensieve veehouderij.

Deze bevinding komt overeen met de bevinding uit een onderzoek van Noord-Brabant. Dat onderzoek heeft uitgewezen dat 74% van de inwerking zijnde luchtwassystemen niet voldoen aan de voorschriften.⁹

Ook bij niet IPPC-bedrijven met luchtwassystemen zijn toezicht- en naleeftekorten. Dit is door de ILT bij 40 bedrijven getoetst.

Goed functionerende luchtwassystemen zijn om meerdere redenen van belang. In de eerste plaats omdat luchtwassystemen een hoog rendement hebben bij het voorkomen van ammoniak emissies. Om die reden worden zij ook op steeds grotere schaal toegepast om zo bedrijfsontwikkeling binnen de intensieve veehouderij mogelijk te maken.

Verder zijn goed functionerende luchtwassystemen van belang om het door de EU aan Nederland opgelegde NEC-plafond voor ammoniak te realiseren.

Door het toenemende aandeel van luchtwassystemen in de emissiereductie van ammoniak en omdat RIVM verwacht dat ook andere landbouwammoniakemissies hoger zijn dan berekend neemt dit belang toe. De luchtwassystemen van IPPC-veehouderijen moeten voldoen aan de door de EU gestelde IPPC regels. Het is van (rijks)belang dat voor de EU-regels wordt voldaan aan zowel het NEC-plafond als aan IPPC-verplichtingen voor de intensieve veehouderij om te voorkomen dat Nederland 'in gebreke' wordt gesteld.

Tijdens het onderzoek is gebleken dat vermoedelijk twee belangrijke redenen zijn waarom er sprake is van een groot toezicht- en naleeftekort.

Kennistekort

Luchtwassystemen zijn een relatief nieuwe techniek waardoor de ondernemers en toezichthouders (nog) niet altijd de technische kennis hebben om een luchtwassysteem te bedienen en te onderhouden respectievelijk te controleren. Van leveranciers mag daarom worden verwacht dat zij hun klanten voorlichten hoe om te gaan met een luchtwassysteem. Van toezichthouders mag verwacht worden dat zij zich gaan bekwamen in het toezicht op het functioneren van een luchtwassysteem. Dit wordt bevestigd door een recentelijk gepubliceerd onderzoek van DLV¹⁰ om te komen tot een doelmatig gebruik van luchtwassystemen op veehouderijbedrijven. Dit laat zien dat een groep voorlopers in de branche actief werkt aan het goed functioneren van luchtwassystemen en het goede voorbeeld geeft.

⁹ Evaluatie Project luchtwassers 2009, Handhavingsamenwerking Noord-Brabant, 2 maart 2010

¹⁰ DLV, maart 2012, Innovatieproject Doelmatig gebruik van luchtwassystemen, Eindverslag

Investeringskosten

Het in bedrijf nemen en houden van luchtwassystemen vormt voor de intensieve veehouderij een investeringspost en brengt operationele kosten met zich mee. Toezicht en handhaving zal tegenwicht moeten bieden aan bedrijven die omwille van deze kosten nalaten om de luchtwassystemen in gebruik te nemen en/of goed te onderhouden.

De ILT is van mening dat de naleving en het toezicht op luchtwassystemen in de intensieve veehouderij moet verbeteren. De resultaten van dit onderzoek worden daarom door de ILT onder de aandacht gebracht van de doelgroep en van alle betrokken overheidsorganisaties. ILT stelt voor om daarbij ook aan te sluiten bij de goede voorbeelden van de groep voorlopers uit het DLV-onderzoek.

Juridisch kader

Juridisch kader van luchtwassystemen in veehouderijen

Een luchtwassysteem wordt gebruikt om de uitstoot van met name ammoniak te reduceren. Er zijn drie verschillende soorten luchtwassystemen; chemische luchtwassystemen, biologische luchtwassystemen en gecombineerde luchtwassystemen. Om te beoordelen of een luchtwasser aanwezig moet zijn in de veehouderij is er verschillende wet- en regelgeving van belang. Onderstaand wordt ingegaan op de meest relevante wet- en regelgeving.

De NEC-richtlijn

In de Europese NEC-richtlijn (National Emission Ceilings; 2001/81/EC) is per land onder andere een emissieplafond vastgesteld voor ammoniak. De eis die deze richtlijn stelt aan de ammoniakemissie in 2010 en de jaren daarna is voor Nederland 128 kiloton per jaar.

IPPC- richtlijn

In de IPPC-richtlijn (Integrated Pollution Prevention and Control) zijn voor de intensieve veehouderij emissiereducerende technieken voorgeschreven voor het houden van varkens en pluimvee die boven de volgende drempel komen: 40.000 stuks pluimvee, 2.000 vleesvarkens en 750 zeugen. De overige veehouderijen vallen buiten de IPPC-richtlijn. Een omgevingsvergunning voor deze intensieve veehouderijen behoorde uiterlijk 30 oktober 2007 aan de IPPC-richtlijn te voldoen.

BREF

Op Europees niveau worden IPPC-bedrijven gereguleerd door een vergunning gebaseerd op best beschikbare technieken (BBT). Deze zijn opgenomen in een BBT-referentiedocument (BREF). Ook voor IPPC-bedrijven in de intensieve pluimvee- en varkenshouderij bestaat een BREF met best beschikbare technieken voor wat betreft de reductie van ammoniak. De omgevingsvergunning moet in beginsel worden geweigerd indien de inrichting niet tenminste kan voldoen aan de best beschikbare technieken.

Beleidslijn IPPC-omgevingstoets

Voor IPPC-bedrijven geldt dat vanwege technische kenmerken, de geografische ligging van de installatie alsmede plaatselijke omstandigheden, strengere emissiegrenswaarden kunnen worden vastgesteld. Kader hiervoor is de beleidslijn IPPC-omgevingstoets. Deze beleidslijn heeft als uitgangspunt dat een IPPC-veehouderij verdergaande maatregelen moet treffen, indien de veehouderij na uitbreiding met toepassing van BBT meer dan 5.000 kg ammoniak uitstoot. Bedraagt de ammoniakemissie meer dan 10.000 kg, dan dient boven het meerdere een emissiereductie van 85% te worden gerealiseerd.

De beleidslijn bevat een overzicht van de emissiegrenswaarden per diercategorie met daarin de strengere waarden dan BBT. Dergelijke strengere waarden kunnen een bedrijf verplichten een luchtwassysteem toe te passen.

Richtlijn Industriële Emissies

De Richtlijn Industriële Emissies omvat een integratie van de IPPC-richtlijn met een aantal andere richtlijnen. In deze richtlijn is geregeld dat inspecties bij IPPC-veehouderijen tussen tenminste eenmaal per jaar en eenmaal per drie jaar plaats moeten vinden.

Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij

Het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij bepaalt dat de huisvestingssystemen van de dieren bij de intensieve veehouderijen emissiearm moeten zijn uitgevoerd. Als een veehouderij niet tijdig zorgt dat zijn huisvestingssystemen voldoen aan het Besluit huisvesting, dan kan het Wabo-bevoegd gezag handhavend optreden, op grond van het niet voldoen aan de maximale emissiewaarden van dit Besluit.

Het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij is direct werkend. Dit houdt in dat de regels in dit besluit naast de voorschriften in de omgevingsvergunning gelden. Het Besluit huisvesting is een belangrijk instrument om de doelstelling van de NEC-richtlijn op het gebied van ammoniak te realiseren.

Interne saldering

Bij de toepassing van bovenstaande regelgeving (Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij) is verder het begrip 'interne saldering' relevant. Dit houdt in dat een deel van de bestaande dierenverblijven geen BBT behoeven te worden toegepast, mits de daardoor 'gemiste' emissiereductie binnen de veehouderij wordt gecompenseerd door de toepassing van technieken die meer reductie dan wettelijk vereist opleveren in andere dierenverblijven. Een huisvestingssysteem dat na 1 januari 2007 wordt gebouwd moet afzonderlijk aan de maximale ammoniakemissiewaarde voldoen en kan niet worden gebruikt om te salderen.

Handhaving

Het bevoegd gezag kan door handhaving ervoor zorgen dat:

- het huisvestingssysteem voldoet aan de maximale emissiewaarde;
- geen dieren worden gehouden in het huisvestingssysteem;
- er minder dieren worden gehouden.

Om te kunnen voldoen aan de maximale emissiewaarde zal meestal de stal moeten worden aangepast. Voor de aanpassingen aan de stal is over het algemeen een omgevingsvergunning vereist. Als door het stellen van voorschriften niet kan worden bereikt dat voor de inrichting tenminste de in aanmerking komende BBT kan worden toegepast, dan dient het bevoegd gezag de omgevingsvergunning in te trekken.